

ליקוטים וסיפורים נפלאים - קורח

ויקח קרח" (טז, א)

הגמרא (סנהדרין קט, ב) דורשת: "ויקח קרח" - שלקח מקח רע לעצמו. וכתב שם רש"י: התחיל בקטטה. ובספר "משנה שכיר" להגה"ק רבי יששכר שלמה טייכטאל זצוק"ל הי"ד מובא הסבר נאה איזה "מקח רע" לקח לעצמו: על פי מה שאמר משה רבנו לקרח ועדתו (טז, כח-ל) "בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי, אם כמות כל האדם ימותון אלה וגו' לא ה' שלחני, ואם בריאה יברא ה' וגו' וידעתם כי נאצו האנשים האלה את ה'."

ולכאורה קשה, אם לא ה' שלחו והצדק הוא עם קרח ועדתו, למה ימותו כלל?

ותירץ המהר"ל מפראג זי"ע דבכל אופן אף אם הצדק היה עם קרח, מגיע לו עונש מיתה בעבור שעשה מחלוקת עם תלמידי חכמים וביזה אותם וזלזל בכבודם, רק אם היה לו צדק, היה עונשו בדרך הטבע, אך אם לא היה כלל צודק, אז מגיע לו עונש חוץ לדרך הטבע.

ועל כן, במחלוקתו של קרח, בין אם הצדק אתו או לא, יקבל עונש מוות,

על כן מובן היטב מה שדרשו חז"ל שלקח מקח רע מאד, דלעולם הוא רחוק משכר - לא היה לו במקח זה שום סיכוי להרויח...

זה גם מה שאמר רש"י: התחיל בקטטה, כלומר, מכיון שהתחיל בקטטה ומחלוקת על משה רבנו, אז בין עם הצדק עמו ובין אם לא, ימות. ולכן זה מקח וביזנס רע מאד ללא שום צד רווח...

איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמאי, ושאינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו (משניות אבות ה, יז)

היו אלו הימים בהם שררה המחלוקת בין רבי יהונתן אייבשיץ ורבי יעקב עמדן אודות עיסוקו של רבי יהונתן בקמיעות.

היתה זו מחלוקת בין ארזי הלבנון, שרפי קודש הדומים למלאכים, וכפי שהתבטאו גדולים אלו באוזני תלמידיהם - אהבה עצומה שררה ביניהם, ומחלוקתם - אך

לשם שמים היתה. ברם, מטבע הדברים, היו בשולי המחנה אי-אלו תלמידים (ליצני החצר), שלמרות אזהרותיהם החוזרות ונשנות של גדולי הדור, ביקשו להתערב ולשלוח יד במחלוקת המקודשת, וכך החלו מספר אנשים, שהחשיבו עצמם לתלמידי רבי יעקב עמדן, לעקוב אחר רבי יהונתן אייבשיץ. הנהגה אחת צדה את עינם הקפדנית; הם שמו לב כי בכל בוקר, כאשר רבי יהונתן עומד בבית הכנסת ומברך בכוונה את ברכות השחר, הרי הוא מדלג על ברכת

לְכֹל אֶחָד מֵאַתְּנֵי יֵשׁ סִימֵן שְׂאֵלָה תְּמִידִי שְׁמֵרְחֶף מְעַל הַחַיִּים.

אֵין אֶפְלוּ רָגַע אֶחָד שָׁבוּ אֲנַחְנוּ בְּטוּחִים בְּמָה שִׁיחֵהָ. מִי יוֹדֵעַ מָה יִהְיֶה מִחֶר? הָאֵם נִחֵהָ? הָאֵם הָעֵסֶק שְׁלָנוּ יִמְשִׁיךְ לְהַצְלִיחַ? הָאֵם מִחֶר יִהְיֶה לָנוּ חֲבָרִים? הָאֵם מִחֶר נִמְשִׁיךְ לְהִיּוֹת בְּרִיאִים? הָאֵם הַשְּׁעָה הַבְּאָה תִּהְיֶה שְׁעָה שֶׁל טוֹב - אוֹ שֶׁל מַפְלָה חֲלִילָה?

אֶפְשֶׁר לְהַתְעַלֵּם מִסִּימֵן הַשְּׂאֵלָה, אֶפְשֶׁר לֹא לַחֲשֹׁב עָלָיו - אָבֵל הוּא תְּמִיד קָיָם.

מָה עוֹשִׂים כְּשִׁסִּימְנֵי הַשְּׂאֵלָה מִתְחִילִים לְצוֹף בְּתוֹךְ הַלֵּב? כְּשִׁפְתָּאוֹם מִתְעוֹרָר פֶּחַד מִפְּנֵי הַבְּאוֹת, כְּשִׁפְתָּאוֹם חֹסֵר הַשְּׁלִיטָה שְׁלָנוּ עַל הָעֵתִיד בּוֹלֵט מוֹל עֵינֵינוּ?

מָה עוֹשִׂים בְּרָגְעִים שֶׁל דְּאָגָה, בְּרָגְעִים בְּהֵם אָנוּ לְחוּצִים שֶׁהַכֹּל עוֹמֵד לְקֶרֶס? הָאֵם הַחֲרָדוֹת גּוֹרְמוֹת לָנוּ לְסַעֲרַת רְגָשׁוֹת וּלְבִלְבוּל - אוֹ שֶׁהֵם גּוֹרְמִים לָנוּ לְשִׁמְחָה וּלְחִיּוֹת חֲדָשָׁה?

תְּלוּי. אָדָם שְׂאִינוּ מִחֶר לְעַצְמוֹ - הוֹפֵךְ לְחוּץ וְסוֹעֵר בְּרָגְעִים שֶׁל סִימֵן שְׂאֵלָה. אָבֵל אָדָם שְׁמֵחֶר לְעַצְמוֹ? הוּא לּוֹקֵחַ אֶת סִימֵן הַשְּׂאֵלָה לְמָקוֹם אַחַר לְגִמְרֵי!

"שלא עשני גוי"!

בתחילה סברו כי אך טעות היא, אך משהדבר חזר ונשנה על עצמו דבר יום ביומו, שמו הללו פעמיהם לבית הדין שבעיר, והתריעו בפני הדיינים על כך שהרב מדלג באורח קבע על ברכה מברכות השחר!

בתחילה אטמו הדיינים אוזניהם משמוע, אך כיוון שהללו התעקשו על כך והיו מוכנים להעיד על כך בגלוי, סרו הדיינים לביתו של הרב, ואחר בקשת מחילה התעניינו האם נכונה השמועה.

תשובתו של הרב הפתיעה אותם: "אכן כן, צודקים הללו בדבריהם. באורח קבע איני אומר בבית הכנסת את ברכת

לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

"ויקח קורח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירם..." (טז, א)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - קורח

שהפציר בו מאוד לחזק את ליבן ביראת שמים, והוסיף ואמר שהגאון רבי ניסים קרליץ ציווה עליו לומר לו כי אם יסרב לדרוש, הוא עצמו יבוא אליו כדי להורות לו ב'פנים אל פנים' לעשות כן.

כאשר רבי ראובן ביקש לחמוק מהדבר, אמר לו הגאון רבי יוסף רוט בחכמתו: "וכי ממי אבקש לדרוש - ממי שאינו מסרב לדרוש בפני נשים"?! (יחי ראובן)

"ויקומו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים" (טז, ב)

'קורח שפקח היה - מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו' (רש"י) מביא רש"י: 'קורח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו. ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו'. מקובלנו כי "ברא מזכה אבא" (סנהדרין קד.) בן מזכה את אביו. מדוע אפוא, אכן לא עמדה לקורח זכות בניו הגדולים שיצאו ממנו.

ביאר האדמו"ר מסוכטשוב זיע"א: מצינו בחז"ל (יומא

פה:) "האומר אחטא ויום הכפורים מכפר, אין יום הכיפורים מכפר", וטעם הדבר הוא, כיון שיום הכיפורים עצמו היה ה'סיבה' לחטא, שהרי לולי היה תולה עצמו בכפרת יום הכיפורים, לא היה מהין לחטוא, אם כן כאשר יום הכיפורים עצמו הוא הגורם לאדם לחטוא, אין הוא מכפר.

אף כאן, בחטאו של קורח, לא הועילה לו זכות בניו. כיון שהם הם היו סיבת חטאו, כי לולי היה רואה "שלשלת גדולה יוצאה ממנו", לא היה

'שלא עשני גוי', אולם האם יודעים אתם מדוע?... והשיב רבי יהונתן: "מידי בוקר, כאשר אני ניעור משנתי, אני חש אושר עילאי, עד אין קץ, על כך שזכיתי ונולדתי יהודי, בן לעם נבחר, בנו יחידו של הבורא יתברך ויתעלה שמו, ומכיוון שכך, אני מזנק בחדרה, ומיד לאחר שאני נוטל את ידי, מתפרצת השמחה מליבי: 'ברוך שלא עשני גוי!' איני יכול להתאפק עוד".

"אמרו נא לי" סיים רבי יהונתן, "אחרי שאני מברך את הברכה מיד בקומי, האם אני צריך לברך שוב בבית הכנסת"? (ע"פ דרך עץ החיים)

"ואון בן פלת בני ראובן" (טז, א)

אמר רב (סנהדרין קט, ב) און בן פלת אשתו הצילתו... אמרה ליה ידענא דכולה כנישתא קדישתא נינהו... תוב דאנא מצילנא לך אשקיתיה חמרא וארויתיה ואגניתיה גואי אותבה על בבא וסתרתי למזיה כל דאתא חזיה הדר (רש"י - סתרה שערה וישבה על פתח הבית כל מי שהיה בא לקרוא רואה ראשה פרוע וחורר)

הגאון רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל

השתדל בכל מאודו שלא לדרוש בפני נשים. במקום הצורך כשהפצירו בו מאוד, נהג לדרוש בפניהן כשהוא מסיר את משקפיו בטרם הדרשה. כשדרש בסמינר "אור החיים", בטרם יציאתן של בנות הסמינר לחופשה, היו מניחים לפניו מחיצת זכוכית מיוחדת שעל ידה היה 'נראה' ואינו רואה'.

פעמיים בשנה היה דורש בפני נשים בבית הכנסת "בית דוד". רבי ראובן נענה לבקשתו של הגאון רבי יוסף רוט זצוק"ל

לרה"ק מלובלין, הנה לו שעון מימד שצ'לצל בכל תחלת שעה.

אמר הרבי מלובלין לחסידים: יודעים אתם מה ההבדל בין השעון שלי לבין השעון שלכם? השעון שלי גורם לשמחה, ואלו שלכם מביא עצב גדול!

פי הצלצול של השעון שלכם מסמן שהרגע הנורא של המנות הולך ומתקרב, אבל השעון שלי? הוא מסמן שהנה עברה עוד שעה, ואנחנו מתקרבים לגאולה! ה'חזנה' הק' מלובלין דבר על הרגעים עליהם, הרגעים בהם מתעורר פחד או דאגה מפני הבאות.

אם אתה לא מחבר לעצמך - הרגע הנה גורם לך לסערת רגשות, אתה מתחיל לחשב על יום המות, הדמיון הפרוע אינו עוצר - וממשיך לדמן את הגרוע ביותר...

אבל אם אתה מחבר לעצמך? הו, כל סימן שאלה - לא רק שאינו עוצר אותך, הוא מכניס בך חיות חדשה! אתה מגלה פתאום נקדה חדשה של גאולה, נקדה חדשה של חבור לבורא העולם!

כל דאגה - היא סימן לכך שאנו תלויים אך ורק בחסדי השם! כל פחד - מגלה לנו עד כמה אנו זקוקים לעזרתו! כל דמיון - הוא רמז לחסר האונים הבסיסי שלנו, ולתלות המחלטת שלנו בבורא!

כל סימן שאלה - הוא 'גלוי שכינה' חדש! הנה יש לנו עוד הזדמנות להזכר מי באמת שולט על חיינו...

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - קורח

מאחר וקרח טען שאהרן אינו ראוי לכהונה גדולה, רצה להוכיח שלא צדק קרח בטענתו, וכיצד יוכיח זאת? אמרו חז"ל (ערובין סה:): "בשלשה דברים אדם ניכר: בכוסו, בכיסו ובכעסו" טבעו של האדם ניכר מתוך התנהגותו בשלשה מצבים: בשעה שהוא שתוי, בשעה שנדרש לשלם מכספו, ובשעה שהוא כועס.

והנה בכוסו לא ניתן היה לבחון את אהרן, מפני שמעולם לא היה שתוי, שכן נאסר על הכהנים להשתכר.

גם בכיסו לא היה אפשר לבחון, כיון שהכהן הגדול היה גדול מכל אחיו בעושר (יומא יח.), ועל כן יכל אהרן לשלם

מכספו בקלות, מבלי שירגיש כלל בחסרון כלשהו.

אם כן, לא נותרה דרך לבחון, אלא בכעסו, ולכך התכוון משה כשאמר: "ואהרן מה הוא" - אם תרצו לדעת מה הוא אהרן, דהיינו מה טיבו, אז "תלינו עליו" - תריבו אותו ותכעיסוהו, ואז תווכחו לראות כי גם בשעה זו, נותר הוא בענותנותו ובצדקותו. (טל תורה)

"ויחר למשה מאוד ויאמר אל ה' אל תפן אל מנחתם" (טז, טו)

הסבא מסלבודקא רבי נתן צבי פינקל זצ"ל לומד מפסוק זה עד כמה גדול כוחה של תפילה.

משה רבינו היה צריך לבקש מהקב"ה שלא יקבל את הקטורת, כלומר את התפילה שלהם, אף שאם ח"ו תפילתם הייתה מתקבלת, היה בכך אישור להשקפתם הכופרת במשה ותורתו והייתה מתבטלת כל התורה כולה, בכל זאת פחד משה רבינו שתתקבל מנחתם מחמת כוח התפילה המונח בה.

מוכח מכאן שתפילה מועילה ומתקבלת אפילו לדבר רע, ועאכ"כ שהיא רצויה ומתקבלת כשמתפללים על דבר טוב וחיובי.

על גודל כוח התפילה נוכל ללמוד מהסיפור

עולה בדעתו לחלוק על משה רבינו. לכן לא הועילה לו זכות בניו.

מכאן יש לדייק שיום הכיפורים אינו מכפר, רק למי שלולי יום כיפור לא היה חוטא, אבל מי שגבר עליו יצרו עד שה"ו גם לולי יום הכיפורים היה חוטא, ולא היה באפשרותו לעמוד נגד יצרו, נמצא שאין יום הכיפורים סיבת חטאו, ולכן יכול יום הכיפורים להועיל לו. (שם משמואל)

"כל העדה כולם קדושים" (טז, ג)

מדוע אמר קורח גם "כל", וגם "כולם"? והרי לכאורה זו כפילות מיותרת.

התשובה היא, שבוזה רצה קורח להדגיש שאמנם כוונתו היא לכל העדה ממש, ללא יוצא מהכלל.

אילו לא היה אומר "כולם", אלא רק "כל העדה קדושים", ניתן היה לחשוב שאין הכוונה לכל העדה ממש, אלא רק לרוב העדה, שהרי אמרו חז"ל (הוריות ג:): "רובו ככולו" - הדין הוא שהרוב נחשב כמו הכל, ובוזה שהוסיף קורח גם את המלה "כולם", הוכיח שכוונתו היתה לכולם ממש.

וכן באר הט"ז (או"ח-סי' תקפב) מדוע אומרים בתפלת ראש השנה: "מלוך על כל העולם כולו בכבודך" (גם "כל" וגם "כולו") - שאילו היה נאמר רק "כל" היינו יכולים לחשוב שהכוונה היא רק לרוב העולם, ועל כן, כדי שנבין שהכוונה לכל העולם ממש, מוסיפים גם את המילה "כולו".

"ואהרן מה הוא כי תלינו עליו" (טז, יא)

מדוע אמר משה "ואהרן מה הוא", ולא אמר "ואהרן מה פשע", או "ואהרן מה עשה"?

ניתן להסביר ולומר, שמשה התכוון להוכיח את טיבו ומהותו של אהרן.

מהו חבור לעצמי? כיצד אפשר להתחבר לעצמי?
חבור לעצמי הוא חבור למציאות שלי...
המציאות שלי היא - שאני זקוק לרחמי השם על כל צעד ושעל.
המציאות שלי היא - שכל הצלחה שלי היא מידיי של השם.
המציאות שלי היא - שכל כשלוני שלי הוא תזכרת שהבורא שולח לי, להזכיר לי שאינני מסגל לשלט.
כשאני מעז להפיר במציאות הזו - זהו שיא החבור לעצמי, לנשמה שלי, למהות האמתית שלי - שזה החלק האלוקי השוכן בתוכי.
כשאני מעז להפיר במציאות הזו - אני רגוע, אין לי רגע אחר של לחץ מפני העתיד או חרדה קיומית. שום רגש בעולם לא יכול לערער לי את המצב רוח - כי אני ממילא תלוי אך ורק בבורא!
(נקודות של אור - ספינקא)

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - קורח

"הנכנס לבקר את החולה - לא ישב לא על גבי מיטה, ולא על גבי כיסא, אלא מתעטף ויושב לפניו, מפני ששכינה למעלה מראשותיו של חולה, שנאמר: 'ה' יסעדנו על ערש דווי'".

זהו שאמר משה: אם הם יהיו חולים - שכינה תהיה מעל ראשם ותסעדם, ואז תהיה להם הוכחה שהם כביכול "בסדר" עם הקדוש ברוך הוא...

כדי שיהיה ברור כי "ניאצו האנשים האלה את ה'" משה מבקש שימותו במיתה כזו שלא יהיו חולים לפניו, וזה יהווה הוכחה כי אין לשכינה כל שייכות אליהם.

(יחי ראובן)

"ולא יהיה כקרח ועדתו" (יז, ה)

רוב ימי המלבי"ם, היו ימי צער ומדון, והוא סבל מרורים מבעלי המחלוקת שרדפוהו. בתקופת רבנותו בלונטשיץ, שאלוהו תלמידיו: "כיצד יתכן שחולקים על רבינו? והרי נאמר 'ולא יהיה כקרח וכעדתו'?"

והוא השיב: "אצל קורח ועדתו עמד בצד אחד כל הצדק, ואילו

הצד השני היה כולו חייב, ומחלוקת כזו לעולם לא תוסיף להיות, אבל מחלוקת שבה יהיו שני צדדים, ולכל צד מעט צדק ומעט חובה, מחלוקת כזו תקום ותהיה בכל הדורות..."

בתקופת כהונתו של ה"בית הלוי" בברייסק, פרצה שם מחלוקת גדולה.

פנה הרב לכמה מחשובי העיר שדעתם מקובלת על הצבור, שישפיעו על היריבים לכבות את אש המחלוקת, אולם הללו דחו את בקשתו, בטענה שאינם רוצים להכניס ראשם בעביה של קורה זו ומעדיפים לנקוט מידה ניטרלית.

"התנהגותכם מזכירה לי את כלבי מצרים", אמר רבי יוסף דב בחיור, "שכן אמרו חז"ל 'כלבים בוכים - מלאך המוות בא לעיר, כלבים משחקים - אליהו הנביא בא לעיר', והרי במצרים נמצאו גם מלאך המוות שבא להכות כל בכור בארץ מצרים, וגם אליהו הנביא שבא לגאול את ישראל, ולכן לא ידעו הכלבים מה עליהם לעשות, לבכות או לשחק, ולכן החליטו הכלבים להיות ניטרלים 'ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב

לשוננו"...

המדהים שלפנינו: ילד קטן בגיל 8 שנים ביקש מאביו בליל שבועות שיקח אותו עימו לביהכ"ס כדי שיוכל להגיד את 'תיקון ליל שבועות'.

חשב אביו ואמר לו שעדיף שילך לישון היות והוא עדיין ילד קטן.

בעת שהלך אביו לכיוון הביהכ"ס נכנס בו קצת רחמים על הבן, והרהר לעצמו: 'מדוע באמת לא הסכמתי לקחתו, הרי אם הבן רוצה ללמוד כל הלילה, למה שלא אמלא את בקשתו?'

החליט האב שהוא חוזר על עקבותיו ע"מ לקחת את בנו הקטן לביהכ"ס.

כאשר הגיע לביתו ופתח את הדלת... הוא רואה את בנו הקטן עומד ליד מפתן הדלת כאילו הוא מחכה שיבוא אביו לקחתו לביהכ"ס.

שאלו אביו: "מדוע אתה מחכה לי? הרי סיכמנו שאתה הולך לישון? ואיך ידעת שאני בא לקחתך?"

ענה לו הילד בתמימות רבה: "הלא התפללתי להשי"ת שתחזור הביתה לקחת אותי לבית הכנסת, וידעתי כי השי"ת ישמע בקול תחנוני, על כן הייתי בטוח שתחזור הביתה..."

הילד הזה גדל והצליח ולימים נתגלה בגדולת תורתו ויראתו, הלא הוא הגאון הצדיק רבי שמשון פינקוס זצ"ל.

"אם כמות כל האדם ימותון אלה ופקודת כל

האדם יפקד עליהם לא ה' שלחני" (טז, כט)

הגמרא (נדריים לט, ב) דורשת: "אמר רבא: 'אם כמות כל האדם ימותון אלה' - שהם חולים ומוטלים בעריסתם, ובני אדם מבקרים אותם, מה הבריות אומרים? לא ה' שלחני!"

ולכאורה יש להבין, מה קשור ענין ביקור חולים לכאן? מדוע אם קרח ועדתו יהיו חולים, ויבואו אנשים לבקרם, סימן הוא ש"לא ה' שלחני"?

חתנו של המהרש"א הוציא "מהדורא בתרא" של המהרש"א, ושם הוא מבאר כי קרח ועדתו טענו על עצמם שהם "ערלעכע יידן", יראים ושלמים ועבדי ה' ממש, וכי משה רבנו עושה את כל מה שעושה על דעת עצמו!

והרי ידועים דברי חז"ל (שבת יב, ב) ששכינה נמצאת למעלה מראשותיו של חולה, וכלשון הגמרא: